

Evaluatie afvalscheidingsbeleid Roermond

.....

September 2018

Inhoud

Samenvatting.....	3
1. Inleiding	6
1.1 Achtergrond.....	6
1.2 Doel en leeswijzer rapport	7
2. Verantwoording methode	8
2.1 Het onderzoeksdesign	8
2.2 Fase 1: kwalitatief verkennend	8
2.3 Fase 2: kwantitatief toetsend	9
2.3.1 Enquête	9
2.3.2 De steekproef	10
2.3.3 Werving / actief de wijken in.....	11
2.3.4 Interpretatie van de uitkomsten: toevallige of significante verschillen.....	11
3. Uitkomsten enquête.....	12
3.1 Inleiding	12
3.2 Evaluatie huidig systeem	12
3.2.1 Huidig scheidingsgedrag.....	12
3.2.2 Bezoek milieupark	13
3.2.3 Informatie-zoekgedrag	13
3.2.4 Waardering huidige ophaalsysteem.....	13
3.2.5 Verschillen tussen wijken?	14
3.3 Wensen bewoners t.a.v. afvalscheiden.....	15
3.3.1 Gemotiveerd om meer te scheiden	15
3.3.2 Meer informatie gewenst.....	15
3.4. Beoordeling mogelijke wijzigingen systeem	15
3.4.1 Beoordeling wijzigingen systeem	15
3.4.2 Overige voorgelegde beleidsopties	17
4. Conclusies en aanbevelingen	18
4.1 Belangrijkste conclusies.....	18
4.2 Aanbevelingen.....	18
Bijlage 1 De vragenlijst.....	21
Bijlage 2 Antwoorden open vragen	22

Samenvatting

De gemeente Roermond heeft de doelstelling om de 220 kilo restafval per inwoner van nu terug te brengen naar 100 kg in 2025. Daarvoor wil de gemeente dit jaar nieuw beleid opstellen om deze ambitie te kunnen realiseren.

Als voorbereiding op dit nieuwe beleid wil de gemeente eerst het huidige beleid evalueren en dan met name t.a.v. de vraag hoe het huidige beleid en afval ophaalsysteem door de inwoners worden gewaardeerd en wat de achtergronden zijn van het huidige afvalscheidingsgedrag. Aansluitend speelt de vraag hoe bewoners aankijken tegen verschillende alternatieven wat betreft wijziging van het beleid/ ophaalsysteem.

Uitkomsten enquête

Belangrijkste uitkomsten zijn:

1. Inwoners geven aan al goed te scheiden

Gevraagd naar hun huidige scheidingsgedrag geeft het grootste deel van de bewoners (91,9%) aan dit al wel te doen. Dit percentage komt echter niet helemaal overeen met de gemeten percentages algemeen en per afzonderlijke afvalstroom. Alleen bij de stromen papier en glas komt het zelf gerapporteerde bedeld redelijk overeen met de metingen. Andere afvalstromen worden beduidend minder gescheiden (zowel zelf gerapporteerd als gemeten). Het gaat dan met name om textiel en GFT.

	Overall	Papier	Glas	Plastic	Textiel	GFT
Altijd	91,9%	93,2%	85,2%	75,8%	69,1%	53,8%
Regelmatig	7%	4,7%	8,5%	13,1%	20,2%	24,1%
Zelden tot nooit	-	2,1%	6,2%	10,9%	9,5%	19,8%

Tabel 1 Zelf gerapporteerd scheidingsgedrag bewoners

2. Huidige beleid en ophaalsysteem positief beoordeeld

Het huidige beleid en ophaalsysteem worden over het algemeen positief beoordeeld. Hoger opgeleiden, huiseigenaren en vooral ouderen geven structureel een hoger oordeel dan lager opgeleiden, huurders en jongeren. Voor het verschil tussen huiseigenaren en huurders geldt dat vooral het beschikken over voldoende ruimte in/om het huis voor afvalbakken (bijv. in de vorm van een tuin) een belangrijke verklarende factor is.

	Algemeen	GFT	Plastic	Papier	Restafval	Glas en textiel	Milieupark
Gemiddelde rapportcijfer	7,6	7,9	7,6	8,3	8,1	7,5	7,8

Tabel 2 Oordeel inwoners Roermond inzake afval ophaalsysteem (in rapportcijfers)

3. Gering draagvlak voor meer ingrijpende wijzigingen

In ieder geval samenhangend met de hoge tevredenheid met de huidige situatie, is er weinig draagvlak voor ingrijpende veranderingen in het afhaal ophaalsysteem. Inwoners is daarbij uitgelegd dat als het systeem zo blijft als het nu is c.q. het slechts in geringe mate verandert, dat er dan sprake zal zijn van forsere kostenstijgingen. Dat op zich krachtige element blijkt niet op te wegen tegen de gevoelde weerstand tegen meer ingrijpende wijzigingen.

Het zijn vooral inwoners die nu een duobak en afvalcontainers hebben, die aangeven niet veel te willen veranderen. Zij kiezen voor opties die het dichtst liggen bij het huidige systeem. Mogelijk spelen hier ook andere factoren een rol, zoals weerstand tegen veranderingen in het algemeen of het niet zo geloven in het nut van verder scheiden c.q. misvattingen hierover (komt allemaal toch weer op één grote hoop terecht).

4. Interessante beleidsrelevante verschillen

Uit de enquête blijkt dat de factoren 'leeftijd', 'het beschikken over tuin of auto' én 'opleidingsniveau' van invloed zijn op het scheidingsgedrag. Zo blijkt dat jongeren minder goed scheiden dan ouderen. Dat geldt ook voor lager opgeleiden en inwoners zonder een tuin en inwoners met de inzamelmiddelen 'afvalcontainer' en 'ondergrondse container'. Vanuit een mix van deze factoren scoren bewoners van de wijken 'centrum' wat lager en van 'Swalmen' wat hoger.

Aanbevelingen

De enquêteresultaten laten goed zien dat inwoners *tevreden zijn* over het huidige beleid en dit het liefst zo willen houden als het nu is, of er slechts kleine veranderingen in aanbrengen. De weerstand tegen – meer ingrijpende – veranderingen komt waarschijnlijk voort uit zowel de tevredenheid met het huidige systeem, als uit weerstand tegen 'welke verandering dan ook'. Van deze laatste is bekend dat deze na relatief korte tijd vaak vanzelf weer verdwijnt. Daarnaast zijn er natuurlijk ook inhoudelijke bezwaren. Hoe kun je als gemeente hier het beste mee omgaan en via welke beleidslijn/ aanpak kan de gemeente haar ambitie van 100 kg restafval in 2025 het beste halen? Op basis van deze enquête, ervaringen met dit vraagstuk in de rest van Nederland en eerdere verkennende gesprekken met zowel professioneel betrokkenen (gemeente, afvalbedrijf) als bewoners (initiatieven) zijn onze aanbevelingen als volgt:

1. Wanneer je als gemeente wilt overstappen naar een nieuw systeem om de doelstelling van 100kg restafval in 2025 te halen, is een belangrijk onderdeel in het nieuwe beleid goede communicatie en uitleg richting de inwoners *waarom* een nieuw systeem / beleid nodig is c.q. *wat dit – voor wie - extra oplevert* en *wat dit vraagt* van inwoners.
2. De meeste winst op de korte termijn is te behalen bij het beter scheiden van het GFT. Uit de laatst uitgevoerde sorteeranalyse blijkt namelijk dat nog 37% van het opgehaalde restafval bestaat uit GFT. Bovendien blijkt uit de enquête dat meer dan 50% van de respondenten het GFT-afval niet altijd scheidt.
3. Uit de enquête blijkt dat de volgende doelgroepen significant minder goed scheiden: lager opgeleiden, jongeren en bewoners met het systeem 'afvalcontainer' en 'ondergronds'. Ons advies is daarom om extra aandacht te besteden aan deze doelgroepen in het nieuwe beleid. O.a. door na te gaan in welk type woningen en/of wijken deze segmenten vooral wonen, en hier vervolgens gericht (stimulerings- en handavings)beleid op te ontwikkelen.

4. Als we kijken naar het draagvlak voor de verschillende voorgelegde beleidsopties (waaronder DIFTAR in de vorm van betalen per keer of minder frequent ophalen) dan adviseren wij de gemeente Roermond op basis hiervan te kiezen voor een *gefaseerde aanpak*, met zoals aangegeven in eerste instantie een speerpunt richting communicatie, de stroom gft en de 'makkelijker' subdoelgroepen (ouderen, hoger opgeleiden, inwoners met auto/ tuin bij woning). Inwoners zitten nog erg vast aan de huidige situatie. DIFTAR zou een te grote stap kunnen zijn.

1. Inleiding

1.1 Achtergrond

De gemeente Roermond heeft de doelstelling om de 220 kilo restafval die inwoners nu gemiddeld aanleveren, terug te brengen naar 100 kg in 2025. De grootste fractie in het restafval bestaat nu uit GFT (82kg).

Het huidige beleid in het kort

De gemeente Roermond heft nu een vaste jaarlijkse afvalstoffenheffing en haalt het afval gescheiden op via verschillende inzamelmiddelen zoals een duo-bak

(restafval en GFT) voor inwoners met een grondgebonden woning, een afvallemmer (één voor restafval en één voor GFT) voor appartementen en ondergrondse containers voor flats. Voor de laatste geldt dat inwoners naast het restafval ook het GFT hierin mogen doen. Papier en plastic worden respectievelijk tweewekelijks en 1 keer per maand opgehaald. Glas, textiel, metaal en drankkartons (PD) kunnen mensen wegbrengen naar containers op verschillende locaties in de wijken.

Figuur 1 overzicht niet-restafvalstromen per inwoner

Echter, de gemeente constateert dat met het huidige beleid en ophaalsysteem het beleidsdoel voor 2025 niet wordt gehaald. Daarom wil de gemeente in het kader van het nieuwe grondstoffenplan de invoering van DIFTAR (gedifferentieerde tarieven) en aanpassingen aan het ophaalsysteem (andere inzamelmiddelen, veranderen ophaalfrequentie/ omgekeerd inzamelen) verkennen. DIFTAR houdt in dat de afvalstofheffing afhankelijk wordt van de hoeveelheid restafval die inwoners jaarlijks aanleveren. Kortom, hoe beter je scheidt hoe minder je betaalt.

Evaluatie als input voor nieuw beleid

Als voorbereiding op dit nieuwe beleid wil de gemeente eerst het huidige beleid evalueren en dan met name de vraag hoe goed de inwoners nu scheiden en hoe het huidige beleid en afval ophaalsysteem door de inwoners worden gewaardeerd. Daarnaast wil de gemeente haar inwoners verschillende opties voorleggen die ertoe kunnen leiden dat de ambitie van 100kg restafval kan worden gehaald. Hiertoe is een enquête uitgezet onder haar inwoners en zijn er korte gesprekken gevoerd met inwoners en inwonerorganisaties uit verschillende wijken. Uiteindelijk hebben 1.219 inwoners de enquête ingevuld. Naast de beantwoording van genoemde vragen t.a.v. het afvalscheidingsbeleid, is bij dit vraagstuk ook gekeken naar de wijze waarop de gemeente invulling wil en kan geven aan inwonersparticipatie.

1.2 Doel en leeswijzer rapport

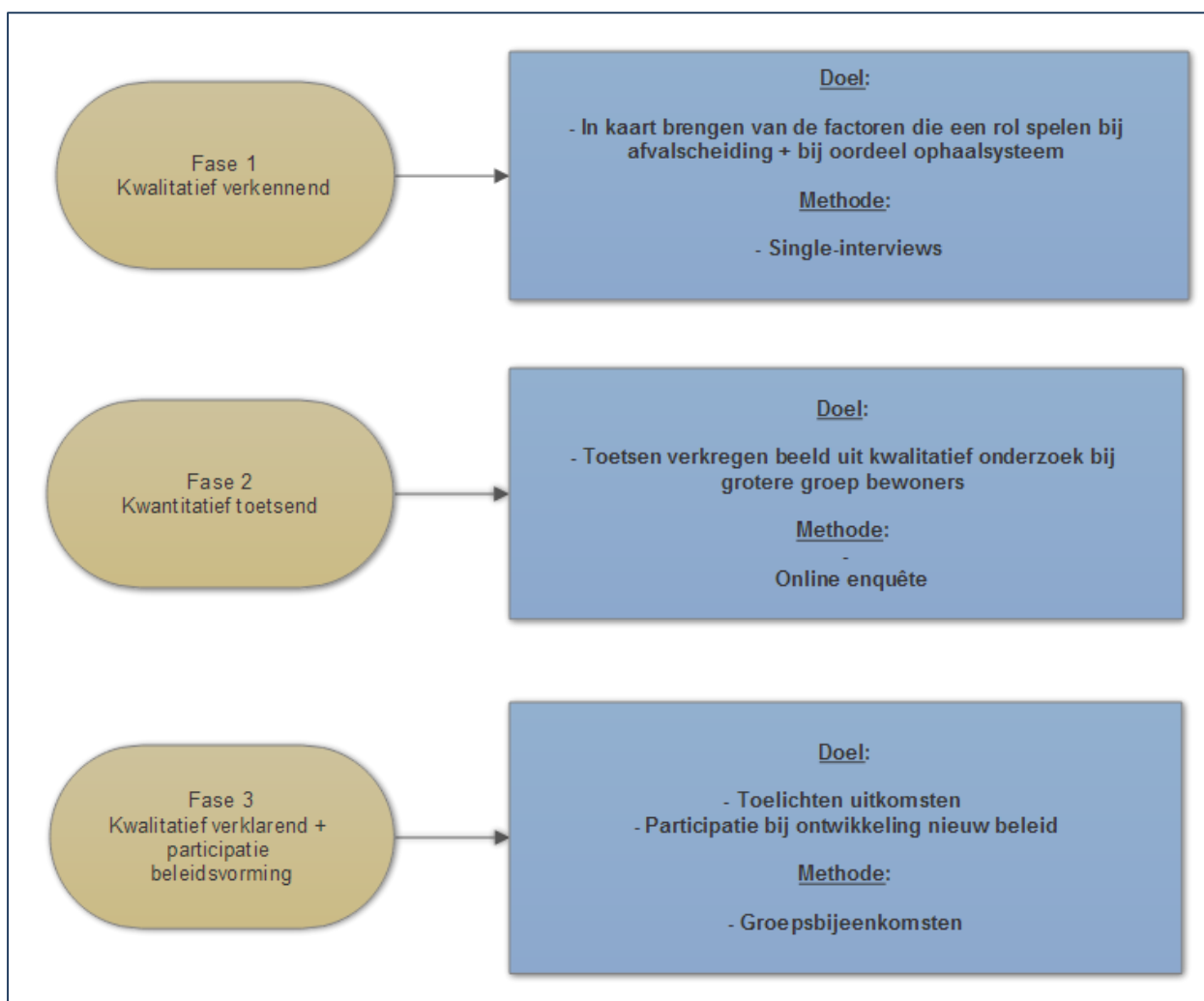
Dit rapport gaat in op de resultaten van deze enquête en biedt bouwstenen voor de keuzes die de gemeente mogelijk gaat maken inzake het nieuwe afvalscheidingsbeleid.

- Hoofdstuk 2 gaat in op de methode die is gebruikt bij de evaluatie.
- In hoofdstuk 3 worden de uitkomsten besproken. Daarbij presenteren wij enerzijds de uitkomsten voor de totale steekproef, in de vorm van: hoeveel procent van de respondenten heeft antwoord x gegeven? Anderzijds presenteren wij ook de significante afwijkingen hierop, vanuit verschillende relevante achtergrondkenmerken (o.a. leeftijd, opleiding en wijk). Significants betekent dat het aannemelijk is dat een verschil niet op toeval berust. Zijn er bijvoorbeeld verschillen in scheidingsgedrag tussen inwoners met een verschillende leeftijd of opleiding? Dit is interessant omdat met dit soort significante verschillen rekening gehouden kan worden bij ontwikkeling en uitvoering van het nieuwe beleid.
- In hoofdstuk 4 worden conclusies getrokken en aanbevelingen voor het nieuwe beleid gedaan. Wat zijn de bouwstenen voor het nieuwe beleid die volgen uit deze evaluatie?

2. Verantwoording methode

2.1 Het onderzoeksdesign

Het verzamelen van gegevens heeft op meerdere manieren en gefaseerd plaatsgevonden, zoals weergegeven in onderstaand onderzoeksdesign. In dit hoofdstuk lichten wij het gehanteerde onderzoeksdesign en de daarbij ingezette onderzoeksmethoden en analysetechnieken toe. Daarbij presenteren wij alleen de uitkomsten van de eerste twee fasen. Fase 3 volgt nog en vormt de

Figuur 2 Onderzoeksdesign evaluatie

eerstkomende volgende fase bij het opstellen van het nieuwe beleid.

2.2 Fase 1: kwalitatief verkennend

In de eerste, verkennende fase zijn verschillende verkennende gesprekken gevoerd met zowel eigen medewerkers van de gemeente (beleidsadviseurs, wijkmanagers), medewerkers van de afvalophaaldienst, individuele bewoners en bewonersorganisaties. Deze gesprekken hebben ons een beeld gegeven van wat er speelt in de gemeente, waar beter en waar minder goed gescheiden wordt en waar dat mee samenhangt (denk aan type woning maar ook type inwoner). Ook is op basis hiervan, in

samenspraak met het gemeentelijke projectteam, een vragenlijst opgesteld. Deze vragenlijst is in de tweede fase gebruikt voor een toetsend, kwantitatief onderzoek in de vorm van een online enquête.

2.3 Fase 2: kwantitatief toetsend

In fase 1 is uit de gesprekken een beeld verkregen van de verschillende factoren die een rol spelen bij het afvalscheidingsgedrag van inwoners. Het geeft inzicht in de vraag waarom de ene bewoner zijn afval al wel volledig scheidt, een ander dat deels doet en weer een ander helemaal niet. Dit beeld is echter *indicatief* van aard, gebaseerd op een relatief klein aantal waarnemingen. Om dit beeld meer robuust te maken, betrouwbaarder, is de volgende stap het uitvoeren van kwantitatief onderzoek. Hierbij worden veel grotere aantallen waarnemingen gebruikt, waardoor de kans op vertekening door extreme meningen verdwijnt. Bij kwantitatief onderzoek worden de inzichten zoals die al zijn verkregen in fase 1 naar een set vragen vertaald, waarbij de gevonden inzichten al als antwoord zijn voorgecodeerd. De mogelijkheid om zelf antwoorden te formuleren is hierbij beperkt. Dit omdat er relatief veel vragen gesteld in korte tijd (maximaal 15 minuten; de ervaring leert dat bij dit soort onderwerpen de non-respons sterk toeneemt als invullen van de enquête langer duurt).

2.3.1 Enquête

Samen met de gemeente Roermond is een (digitale) enquête opgesteld en geprogrammeerd in het softwarepakket Survey Monkey. De vragenlijst is bijgevoegd in bijlage 1. In deze vragenlijst zijn onder meer vragen opgenomen over het huidige scheidingsgedrag van inwoners en hun beoordeling van het huidige beleid en ophaalsysteem. Daarnaast hebben wij inwoners verschillende beleidsopties voorgelegd, gekoppeld aan hun huidige inzamelmiddel (duo-bak, afvallemmer, ondergrondse container). Het betreft maatregelen die genomen kunnen worden om de hoeveelheid restafval te verlagen (naar de beoogde 100kg). De opties bevatten wijzigingen t.o.v. der huidige situatie; deze wijzigingen hebben betrekking hebben op drie variabelen:

1. Frequentie van ophalen (bijv. van wekelijks naar 2-wekelijks)
2. Inzamelmiddel (bijv. van duo bak naar twee aparte bakken voor gft- en restafval)
3. Kosten (bijv. van vast tarief dat bij gelijkblijvend beleid de komende jaren sterk gaat stijgen naar een tarief dat gebaseerd is op het aantal keer dat een inzamelmiddel is aangeboden).

Bij het aangeven van deze wijzigingen is gebruik gemaakt van een visueel overzicht, waaruit men naast de voorgelegde opties meteen ook in 1 oogopslag de huidige situatie kon zien (en de gevolgen t.a.v. bijv. kosten als het systeem niet wordt gewijzigd; zie figuur 3).

Uitgangspunten bij het samenstellen van de voor te leggen nieuwe opties, waren:

- De stijging van de afvalstoffenheffing zet de komende jaren niet door (deze is nu €220,-/ jaar en zal bij ongewijzigd beleid de komende jaren oplopen naar €250,-/ jaar).
- Bewoners worden gefaciliteerd om hun afval beter te scheiden.

Uw situatie NU	Uw situatie STRAKS			
	OPTIE 1	OPTIE 2	OPTIE 3	OPTIE 4
Ophalen: Elke week	Ophalen: om de week	Ophalen: Ene week GET andere week restafval	Ophalen: Ene week GET andere week restafval	Ophalen: Ene week GET andere week restafval
				
GFT en restafval: in 1 bak	GFT en restafval: in 1 bak	2 bakken: 1 voor GFT 1 voor restafval,	2 bakken: 1 voor GFT 1 voor restafval,	2 bakken: 1 voor GFT 1 voor restafval,
				
Vast tarief ongeacht hoe vaak u uw duobak aanbiedt	Vast tarief ongeacht hoe vaak u uw duobak aanbiedt	*U betaalt een vast tarief	*U betaalt per keer dat u uw container aanbiedt	*U betaalt per kilo restafval die u aanbiedt

- Waar mogelijk wordt tegemoetgekomen aan tekortkomingen van het huidige systeem.

Bij de gebruikte visualisatie van de opties is gebruik gemaakt van het *rangschikken* van de opties. Men kon aangeven welke optie de 1^e voorkeur had, welke de 2^e enzovoorts. *Figuur 3 Gebruikte visualisatie, met opties (in dit geval t.a.v. de duo-bak)*

Wat betreft de uitkomsten betekent dit dat naar twee grootheden gekeken moet worden:

- Het percentage bewoners dat een optie de 1e prioriteit geeft
- De gewogen uitkomst, waarbij niet alleen naar het percentage gekeken wordt dat een optie als 1e prioriteit heeft, maar ook als 2e, 3e enzovoorts.

2.3.2 De steekproef

Het onderzoek onder bewoners heeft niet in heel Roermond plaatsgevonden, maar in een aantal wijken van Roermond met ieder een eigen karakteristiek (type inwoners /bevolkingsopbouw, type woningen) en inzamelmiddelen (duo-bak, afvalcontainer, ondergrondse container). Onder andere omdat respondenten mogelijk niet bekend zijn met de benaming van hun wijk, is qua aanduiding waar iemand woont gevraagd naar de vier cijfers van iemands postcode. Op basis hiervan zijn de uitkomsten van de enquête uitgesplitst naar 4 wijken/ gebieden:

1. Swalmen
2. Donderberg
3. Centrum
4. Rest Roermond.

Tabel 3 geeft een overzicht van het gerealiseerde aantal respondenten per wijk/ gebied.

Wijken	Toelichting	N =
Swalmen	Dorp dat voor de samenvoeging met Roermond DIFTAR had en waar veel inwoners wonen met een duo-bak en vaak ook een (grote) tuin.	280
Donderberg	Voornamelijk een krachtwijk, met veel lager opgeleide inwoners (mix van inzamelmiddelen)	145
Centrum (binnenstad, Roerzicht en Maashaven)	<u>Binnenstad</u> : veel een of tweepersoonshuishoudens (mix van inzamelmiddelen) <u>Roerzicht</u> : hoger segment woningen met duo-bakken <u>Maashaven</u> : senioren, tweeverdienerseenpersoons-huishoudens wonend in flats met ondergrondse containers	321
Rest van Roermond	Andere inwoners zijn via verschillende kanalen door de gemeente gevraagd ook de enquête in te vullen.	473
Totaal		1.219

Tabel 3 Aantallen respondenten per onderzoeksgebied

Bij kwantitatief onderzoek zoals dat is uitgevoerd wordt ervan uitgegaan dat de uitkomsten van een steekproef (in dit geval 1.219 personen) voor de totale bevolking gelden. Vanuit de sociale wetenschappen/ statistiek is bekend dat dit het geval is als aan twee voorwaarden is voldaan:

1. De steekproef is *representatief*. Dit is het geval als iedereen in de populatie *een even grote kans heeft om aan het onderzoek deel te nemen*. Dit is in het onderzoek gewaarborgd door als basis wervingsmethode bewoners *a-select* te selecteren (er is in de 5 wijken aangebeld bij elke 3^e deur). Dat betekent dat wij op basis van de reacties voor de drie wijken uit tabel 1 representatieve uitspraken kunnen doen voor de gehele wijk. Dat geldt niet voor de overige wijken in Roermond.

2. De uitkomsten zijn betrouwbaar. Hier is sprake van als er zoveel waarnemingen per groep waarover uitspraken worden gedaan zijn (zoals elk van de 5 wijken) dat *het effect van extreme scores* (een bewoner die een 1 of een 10 als rapportcijfer geeft) *de gemiddelde waardes niet meer vertekend*. Effect hiervan is dat als het onderzoek nog een keer op exact dezelfde manier wordt herhaald, de uitkomsten- vrijwel - hetzelfde zullen zijn. In de regel is hier sprake van als er per groep waarover uitspraken worden gedaan minimaal 50 waarnemingen zijn. Dit betekent dat wij op basis van de steekproef betrouwbare uitspraken kunnen voor geheel Roermond.

2.3.3 Werving / actief de wijken in

Wat betreft de primaire manier van werving is gekozen voor het ‘langs de deuren gaan’ en a-select aan te bellen (bij elke 3^e deur/ woning). Bij aanbellen is het onderzoek kort geïntroduceerd en is inwoners gevraagd of men aan het onderzoek deel wil nemen. Naast dat hiermee vorm gegeven werd aan het beschreven criterium ‘representativiteit’, heeft het direct benaderen van inwoners nog een tweede, belangrijk voordeel: het zorgt voor een veel hogere deelname/ respons.

Het grootste deel van de werving is uitgevoerd door studenten van de opleiding Handhaver Toezicht en Veiligheid van Gilde Opleidingen. Zij zijn met een groep van circa 15 studenten 2 dagen per wijk langs de deuren gegaan. In totaal is bij 1.273 inwoners een enquête afgegeven. Daarnaast zijn ook nog ambtenaren een aantal dagen langs de deuren gegaan in de binnenstad, Roerzicht en Maashaven. Daarbij zijn ook nog eens **x** aantal enquêtes afgeleverd. Aansluitend hierop heeft de gemeente via verschillende kanalen (o.a. website en Buurtpost) een oproep geplaatst, zodat ook inwoners van andere wijken de gelegenheid kregen om de enquête in te vullen. Tabel 4 geeft een overzicht van het aantal reacties dat via de verschillende wervingskanalen is binnengekomen.

Wijze werving / kanaal	Aantal respondenten
Langs de deuren	521
Buurtpost	44
Roermondpost	251
Website gemeente	105
Overig (o.a. facebook)	298
Totaal	1219

Tabel 4 Overzicht wervingskanalen

2.3.4 Interpretatie van de uitkomsten: toevallige of significante verschillen

Een enquête die goed is opgezet (aan de eisen van representativiteit en betrouwbaarheid is voldaan) levert dus uitkomsten op die geïnterpreteerd mogen worden als geldend voor de totale onderzoekspopulatie (in dit geval: de gehele bevolking van Roermond). Een volgende vraag die dan speelt, is hoe verschillen zoals die optreden tussen subgroepen – bijv. tussen de uitkomsten van de verschillende wijken/ gebieden – geïnterpreteerd mogen worden. In de statistiek/ sociale wetenschappen wordt dit bepaald aan de hand van het begrip *significantie*. Hiermee wordt bedoeld dat een verschil niet op toeval berust. Als het onderzoek herhaald zou worden, treden de verschillen elke keer op. Ze zijn dan dus ‘robuust’.

Het bepalen of verschillen significant zijn, gebeurt door middel van speciaal daartoe ontwikkelde statistische toetsen (zoals de t-toets). Bij voorliggend onderzoek zijn deze toetsen ook uitgevoerd, voor een aantal variabelen zoals wijk/ gebied, leeftijd en opleidingsniveau. In de rapportage wordt waar dat aan de orde is vermeld als er sprake is van significante verschillen.

3. Uitkomsten enquête

3.1 Inleiding

Dit hoofdstuk zet de belangrijkste uitkomsten van de enquête op een rij. Daarbij gaat paragraaf 3.2 in op de evaluatie van het huidige scheidingsgedrag van inwoners de beoordeling van het huidige systeem. Paragraaf 3.3 gaat vervolgens in op de wensen van inwoners ten aanzien van afval scheiden. Wat heeft men nodig om nog beter te scheiden en daarmee het gemeentelijke beleidsdoel te halen? De laatste paragraaf in dit hoofdstuk beschrijft de uitkomsten t.a.v. het draagvlak voor mogelijke beleids- en systeemwijzigingen.

3.2 Evaluatie huidig systeem

De belangrijkste conclusies op een rij:

- 91,9% van de respondenten geeft aan altijd te scheiden
- Hiermee lijkt men te bedoelen dat men bij alle stromen wel aan scheiding doet. Gevraagd naar het precieze gedrag bij de afzonderlijke afvalstromen komt een genuanceerder beeld naar voren: zeer hoge percentages bij papier (93,2%) en glas (85,2%); textiel en GFT worden met 69,1 % en 53,8% duidelijk minder vaak gescheiden
- Het huidige systeem overall, het milieupark en de informatievoorziening vanuit de gemeenten worden met rapportcijfers tussen 7,6 en 7,8 positief tot zeer positief beoordeeld.

3.2.1 Huidig scheidingsgedrag

Het merendeel van de ondervraagde inwoners (**91,9%**) geeft op de eerste vraag of men het afval scheidt, aan dit 'altijd' te doen. Echter als we vragen naar het scheidingsgedrag voor de afzonderlijke afvalstromen dan blijkt dat inwoners in Roermond misschien wel alle stromen scheiden, maar dit zeker niet altijd te doen (zie tabel 5).

	Overall	Papier	Glas	Plastic	Textiel	GFT
Altijd	91,9%	93,2%	85,2%	75,8%	69,1%	53,8%
Regelmatig	7%	4,7%	8,5%	13,1%	20,2%	24,1%
Zelden tot nooit	-	2,1%	6,2%	10,9%	9,5%	19,8%

Tabel 5 Afval scheidingsgedrag inwoners Roermond (zelf gerapporteerd)

De afvalstromen papier, glas en plastic worden het meest gescheiden en textiel en gft het minst. Dit komt overeen met de constatering van de gemeente Roermond dat in restafval GFT de grootste fractie is die daar wordt aangetroffen.

Gevraagd naar de belangrijkste reden om het gft niet altijd te scheiden geeft men aan dit komt door 'gebrek aan ruimte'; dit wordt – logischerwijs – het vaakst genoemd door bewoners zonder tuin.

Welke factoren hebben invloed op het scheidingsgedrag?

Uit de enquête blijkt dat de factoren 'leeftijd', 'het beschikken over tuin of auto' én 'opleidingsniveau' significant van invloed zijn op het scheidingsgedrag.

- Zo scheiden jongeren gft minder vaak dan ouderen. Ook het niet hebben van een auto komt als factor naar voren, maar het vermoeden bestaat dat dit samenhangt met andere factoren (zoals opleidingsniveau, inkomen en daarmee een huis met tuin).
- Hoger opgeleiden scheiden hun afval vaker dan lager opgeleiden.
- Ook blijkt uit de enquête dat inwoners met een ondergrondse container en afvallemmer minder goed scheiden dan inwoners met een duo-bak. Zo doet 94,9% van de bewoners met een duo-bak aan afvalscheiding, tegenover 77,7% en 88,5% van de bewoners met respectievelijk een ondergrondse container en afvallemmer.

3.2.2 Bezoek milieupark

Het milieupark wordt frequent bezocht: 39,5% bezoekt het regelmatig. Uitzonderingen hierop vormen bewoners die geen tuin hebben en/of niet over een auto beschikken: zij bezoeken het milieupark veel minder vaak tot niet; circa 20% van deze groep geeft aan het milieupark zelfs nog nooit te hebben bezocht (tegen 7% van de totale steekproef). Eenzelfde beeld komt naar voren bij inwoners met de ophaalsystemen 'ondergronds' en 'afvallemmer'.

3.2.3 Informatie-zoekgedrag

De Afvalwijzer is veruit het meest gebruikte informatiemiddel. De digitale versie wordt hierbij net wat vaker gebruikt dan de papieren versie (54% om 47%). Gebruikers van de digitale versie zijn vooral jongeren en hoger opgeleiden; van de papieren versie ouderen, lager opgeleiden en bewoners die niet over een auto of tuin beschikken. De informatievoorziening door de gemeente wordt met het rapportcijfer **7,8** positief gewaardeerd.

3.2.4 Waardering huidige ophaalsysteem

Het huidige ophaalsysteem voor afvalscheiding wordt door de inwoners van Roermond goed gewaardeerd met een gemiddeld rapportcijfer van **7,6**. Als we kijken naar de *afzonderlijke* afvalstromen dan is de waardering voor het ophalen van papier (8,3) en restafval (8,1) het hoogste, die voor textiel/ glas en plastic het laagste (resp. 7,5 en 7,6). Ook zijn de respondenten tevreden over het milieupark en de informatievoorziening over afvalscheiding vanuit de gemeente.

Tabel 6 geeft een overzicht van de rapportcijfers voor het gemeentelijke afvalscheidingsbeleid overall, en voor de verschillende onderdelen ervan.

	Overall	Papier	Rest-afval	GFT	Milieu-park	Info vanuit gemeente	Plastic	Glas en textiel
Gemiddeld rapportcijfer	7,6	8,3	8,1	7,9	7,8	7,8	7,6	7,5

Tabel 6 Oordeel inwoners huidige ophaalsysteem; overall, per afvalstroom en t.a.v. milieupark en informatievoorziening

Ten aanzien van de oordelen treden de volgende verschillen op:

- Gebruikers van het *ondergrondse systeem* oordelen *lager* .. Dit heeft waarschijnlijk vooral te maken met de gft-component: deze wordt door dit segment met een **4,3 erg laag** gewaardeerd

- Bewoners *zonder tuin* waarderen de gft-component lager (**5,8**)
- Wat opvalt is dat de waardering sterk samenhangt met *leeftijd*: jongeren waarderen (onderdelen van) het systeem *lager*, ouderen juist structureel – veel – *hoger*
- Het milieupark wordt overall positief beoordeeld (**7,8**); *ouderen* geven een *extra hoge* waardering (**8,2**). Ook over de *openingstijden* is men doorgaans *tevreden* (**80%**). De 20% die hier niet tevreden over is, zijn vooral
- De informatievoorziening vanuit de gemeente wordt positief beoordeeld (**7,8**); *ouderen* geven een *extra hoge* waardering (**8,3**)

3.2.5 Verschillen tussen wijken?

Tabel 7 geeft de significante verschillen weer zoals die t.a.v. wijken/ gebieden optreden (in **rood** als een cijfer significant lager is, in **groen** als deze juist significant hoger is). Uit deze tabel blijkt onder meer dat:

- In het centrum minder GFT wordt gescheiden dan in de andere wijken
- Plastic meer gescheiden wordt in Donderberg en in Swalmen
- In Swalmen inwoners *meer* tevreden zijn over het afvalscheidingssysteem (algemeen en met betrekking tot de afzonderlijke afvalstromen) dan in de andere wijken.
- Inwoners in het centrum *minder* tevreden zijn over het GFT systeem en over de informatievoorziening vanuit de gemeente dan in de andere wijken.

	Totaal	Centrum	Donderberg	Swalmen
Q3: frequentie scheiden gft (waarbij 1= nooit, en 5 = altijd)	3,2	2,9	3,4	3,5
Q5: frequentie scheiden plastic (waarbij 1= nooit, en 5 = altijd)	3,6	3,7	3,8	3,9
Q13: tevredenheid ophaalsysteem overall (rapportcijfer)	7,6	7,3	7,7	8,1
Q14: tevredenheid gft (rapportcijfer)	7,9	5,9	7,8	8,3
Q15: tevredenheid plastic (rapportcijfer)	7,6	7,4	7,8	8,5
Q18: tevredenheid textiel en glas (rapportcijfer)	7,5	7,2	7,4	8
Q22: tevredenheid milieupark alg (rapportcijfer)	7,7	7,5	6,9	7,9
Q24: tevredenheid info gemeente (rapportcijfer)	7,8	7,4	7,7	8

Tabel 7 Significante verschillen - wijken

3.3 Wensen bewoners t.a.v. afvalscheiden

Belangrijkste wensen op een rij

- 29% geeft aan het afval wel meer te willen scheiden. Dit is het minst bij ouderen, hoger opgeleiden, en mensen met duo-bak (zij vinden al dat ze het goed doen..)
- Meer informatie over afvalscheiding wordt gewenst door 10% van de respondenten, dit betreft vooral inwoners met een afvallemmer

3.3.1 Gemotiveerd om meer te scheiden

Inwoners is gevraagd of zij het afval beter willen gaan scheiden. Een best groot deel - 29% - geeft aan dat wel – graag - te willen. Deze wens is duidelijk *lager* bij jongeren dan bij ouderen (21,5% versus 47,5%). Maar dit hangt ook direct samen met de mate waarin men het afval *nu al* scheidt: dan zijn het juist de ouderen die aangeven al maximaal te scheiden: 66% versus 36,7% en daarom ook aangeven minder gemotiveerd zijn om meer nog meer te scheiden.

Eenzelfde fenomeen zien we bij de verschillende inzamelmiddelen: van de bewoners die een duobak hebben geeft een relatief laag percentage aan meer te willen scheiden (24,6% tegen 34,6% bij afvallemmer en 53,2% bij ondergronds), maar ook dat ze relatief vaak al maximaal scheiden (58,6% tegen 44,9% bij afvallemmer en 33,1% bij ondergronds). Bij hoger opgeleiden (HBO en WO) is de situatie het meest positief: deze groep geeft aan al veel te scheiden, maar tegelijkertijd geeft een groot deel aan hun afval nog meer te gaan scheiden.

3.3.2 Meer informatie gewenst

Iets meer dan 10% (11,7%) geeft aan behoefte te hebben aan meer informatie over afval scheiden. Dit percentage ligt (veel) hoger bij bewoners met het ophaalsysteem 'afvallemmer' (23,7%) en bij bewoners die geen tuin (18,2%) of auto (22,2%) hebben.

3.4. Beoordeling mogelijke wijzigingen systeem

Meeste bewoners willen het laten zoals het nu is

Bewoners hebben bij elk van de 3 huidige systemen een aantal veranderopties voorgelegd gekregen. Bij de duo-bak waren dit 4 opties, bij de afvallemmer 3 en bij ondergrondse containers 2.

Alleen bij ondergrondse containers zijn de uitkomsten eenduidig: men betaalt liever per keer dat men afval in de container doet dan dat men dit minder vaak kan dopen.

Bij de systemen 'duo-bak' en 'afvallemmer' zijn de uitkomsten niet zo eenduidig. In beide gevallen geven de meeste respondenten de voorkeur aan de meest behoudende optie, maar scoort het gewogen gemiddelde (iets) hoger).

3.4.1 Beoordeling wijzigingen systeem

Huidige systeem: duo-bak

Bewoners met een duo-bak hebben vier opties voorgelegd gekregen, zie figuur 4. De eerste optie blijft daarbij het dichtst bij de huidige situatie: de huidige duobak blijft, maar om het scheiden van afval toch verder te stimuleren wordt de bak niet meer wekelijks, maar *om de week* opgehaald. In optie 4 verandert er het meest: de duobak wordt ingewisseld voor een aparte bak voor het restafval en een aparte bak voor het GFT en er wordt betaald *per kilo* restafval.

Uw situatie NU	Uw situatie STRAKS			
	OPTIE 1	OPTIE 2	OPTIE 3	OPTIE 4
Ophalen: Elke week	Ophalen: om de week	Ophalen: Ene week GFT andere week restafval	Ophalen: Ene week GFT andere week restafval	Ophalen: Ene week GFT andere week restafval
				
GFT en restafval: in 1 bak	GFT en restafval: in 1 bak	2 bakken: 1 voor GFT 1 voor restafval	2 bakken: 1 voor GFT 1 voor restafval	2 bakken: 1 voor GFT 1 voor restafval
				
Vast tarief ongeacht hoe vaak u uw duobak aanbiedt	Vast tarief ongeacht hoe vaak u uw duobak aanbiedt	*U betaalt een vast tarief	*U betaalt per keer dat u uw container aanbiedt	*U betaalt per kilo restafval die u aanbiedt

Figuur 3 Voorgelegde opties – huidige systeem = duo-bak

Uit de enquête komt naar voren dat men twijfelt tussen optie 1 en 2. Waar 38% van de respondenten de hoogste prioriteit geeft aan optie 1 (en 26% voor optie 2), scoort optie 2 bij het *gewogen gemiddelde* net hoger (2,84 tegen 2,64). Voor de laatste twee opties die gebaseerd zijn op het DIFTAR systeem (gedifferentieerd tarief; betalen per keer of per kilo restafval) is het draagvlak het kleinst.

Huidige systeem: afvallemmer

Voor het afvalscheidingssysteem 'afvallemmer' zijn drie opties voorgelegd, zie figuur 5. Bij alle drie de opties krijgen de inwoners een grotere afvallemmer. Bij optie 1 is dit de enige aanpassing. Bij de andere opties wordt het scheiden van afval gestimuleerd door of de ophaalfrequentie te verminderen (optie 2) of dftar (voor restafval betalen per kilo - optie 3).

Ook voor het systeem met de afvallemmers geldt dat er uit de *enquête geen eenduidig beeld* naar voren komt. Ruim 44% geeft optie 1 de hoogste prioriteit (tegen 33% voor optie 2). Wederom scoort optie 2 bij het *gewogen gemiddelde* echter hoger (2,18 tegen 2,13), zij het dat het verschil dit keer gering is.

Huidige systeem: ondergrondse containers

Uw situatie NU	Uw situatie STRAKS		
	OPTIE 1	OPTIE 2	OPTIE 3
Ophalen: Elke week	Ophalen: 1 keer per 2 weken	Ophalen: 1 keer per 2 weken	Ophalen: 1 keer per 2 weken
			
Plastic gaat wel apart: wordt wekelijks via doorzichtige zakken opgehaald	Plastic gaat wel apart: wordt wekelijks via doorzichtige zakken opgehaald	Plastic gaat wel apart: wordt wekelijks via doorzichtige zakken opgehaald	Plastic gaat wel apart: wordt wekelijks via doorzichtige zakken opgehaald
Vast tarief ongeacht hoe vaak u uw emmer aanbiedt	*U betaalt een vast tarief	*U betaalt per keer dat u uw emmer aanbiedt	*U betaalt per kilo restafval die u aanbiedt

Figuur 4 Voorgelegde opties – huidige systeem = afvallemmer

Uw situatie STRAKS		
*Onberkt GFT en restafval aanbieden (niet gescheiden)	*Maximaal 1x per week de container gebruiken (niet gescheiden)	*U betaalt per keer dat u GFT en restafval aanbieden (niet gescheiden)
		
Plastic gaat wel apart: wordt wekelijks via doorzichtige zakken opgehaald	Plastic gaat wel apart: wordt wekelijks via doorzichtige zakken opgehaald	Plastic gaat wel apart: wordt wekelijks via doorzichtige zakken opgehaald
Vast tarief ongeacht hoe vaak u uw afval aanbiedt	*U betaalt een vast tarief	*U betaalt per keer dat u uw afval aanbiedt

Voor het systeem ondergrondse container zijn twee opties voorgelegd: een optie waarin men maximaal 1 keer per week de container mag gebruiken; optie 2 waarbij inwoners per keer dat zij de container gebruiken, moeten betalen. Beide prikkels hebben ten doel om inwoners te stimuleren beter te scheiden, zodat zij minder de container hoeven te gebruiken.

De enquêteresultaten laten zien dat de respondenten wel een *duidelijke voorkeur hebben, en wel voor optie 2*. Driekwart van de respondenten geven aan deze optie de hoogste prioriteit; ook scoort deze optie bij het gewogen gemiddelde het hoogst.

3.4.2 Overige voorgelegde beleidsopties

Naast het voorleggen van nieuwe opties voor het ophalen van het restafval en het

Figuur 5 Voorgelegde opties – huidige systeem = ondergrondse container

GFT hebben wij in de enquête respondenten ook gevraagd of zij drankkartons en blik beter zouden gaan scheiden als zij deze ook samen in één zak met het plastic afval mogen aanbieden. Precies **twee derde** van de respondenten gaf aan dat zij dit inderdaad zouden doen. Met name jongeren en bewoners van middelbare leeftijd (t/m 44 en 45-64 jaar) geven aan beter te zullen gaan scheiden als uitbreiding naar PMD (plastic, metaal en drankkarton) plaatsvindt. Voor ouderen en bewoners zonder tuin is dit duidelijk minder het geval. Bij ouderen kan dit mogelijk samenhangen met het al hoge percentage dat alle stromen nu al scheidt.

Ten tweede hebben wij de respondenten voorgelegd welke straf, na meerdere waarschuwingen, zij voor het niet goed scheiden door een bewoner de beste vinden:

- a) Niet meer meenemen van het restafval
- b) Een boete van € 90,-.

Voor de optie 'boete' bestaat duidelijk het meeste draagvlak (**48%** versus **17,1%** voor niet meenemen afval). Vooral personen met een auto en hoger opgeleiden steunen de 'boete'-optie. Bij *jongeren en personen van middelbare leeftijd* (45 – 64 jaar) is het draagvlak voor het niet meer meenemen van afval het hoogst; bij ouderen juist het laagst.

Ten slotte is bewoners naar hun mening gevraagd over een plan uit Dordrecht, waarbij bewoners van een flat die hun afval goed scheiden worden beloond met een budget dat zij mogen besteden aan het leuker/ mooier maken van de flat of de tuinen eromheen. Zou een variant hierop in de vorm van een 'wijkbudget' als beloning voor Roermond een goede optie zijn? Uit de enquête blijkt dat de meningen hierover *verdeeld* zijn: 15,1% van de respondenten vindt dit een 'heel goed plan' tegen 11,1% die het juist 'geen goed plan' vinden. Met name jongeren en personen van middelbare leeftijd zijn er wel voorstander van.

4. Conclusies en aanbevelingen

4.1 Belangrijkste conclusies

De resultaten van de enquête geven een brede overview van wat respondenten vinden van het huidige beleid, hun eigen scheidingsgedrag en van verschillende (beleids)opties voor het beter scheiden van afval. De belangrijkste uitkomsten zijn daarbij:

- Ruim 91% van de respondenten geeft aan dat zij hun afval al scheiden. Als we dan vragen naar de afzonderlijke afvalstromen dan wordt dit beeld ietwat genuanceerd. Zo geeft bijna 20% van de respondenten aan dat zij GFT nooit scheiden. Deze verschillen hangen enerzijds samen met motivatie (ouderen en hoger opgeleiden zijn structureel meer gemotiveerd) en anderzijds met een aantal kenmerken van de leefsituatie van bewoners. Zoals het ophaalsysteem dat men heeft, hoe men woont (tuin of niet, inpandig ruimte om gescheiden stromen te bewaren) en of men een auto heeft op niet.
- Opvallend is ook dat een grote groep (50% van de respondenten) aangeeft dat zij niet beter kunnen scheiden dan zij nu al doen. Dit zijn weer vooral ouderen en hoogopgeleiden, die al veel scheiden, maar ook personen die aangeven er geen ruimte voor te hebben.
- De waardering van het huidige afvalscheidingsbeleid is hoog. Dit geldt zowel voor het huidige systeem - overall, voor de verschillende afvalstromen, voor het milieupark als voor de informatievoorziening door de gemeente.
- Dit past ook bij het beeld dat volgt uit het voorleggen van de verschillende nieuwe opties. Bij inwoners met vooral een duobak en afval Emmers is het draagvlak voor verandering niet zo groot. Zij kiezen voor opties die het dichtst liggen bij het huidige systeem. Mogelijk spelen hier ook andere factoren een rol, zoals weerstand tegen veranderingen in het algemeen of het niet zo geloven in het nut van verder scheiden c.q. misvattingen hierover (komt allemaal toch weer op één grote hoop terecht).
- Een duidelijke verbetering van het nieuwe beleid is het uitbreiden van het plastic ophaalsysteem met drankkartons en blik: 66% is hier een voorstander van.

4.2 Aanbevelingen

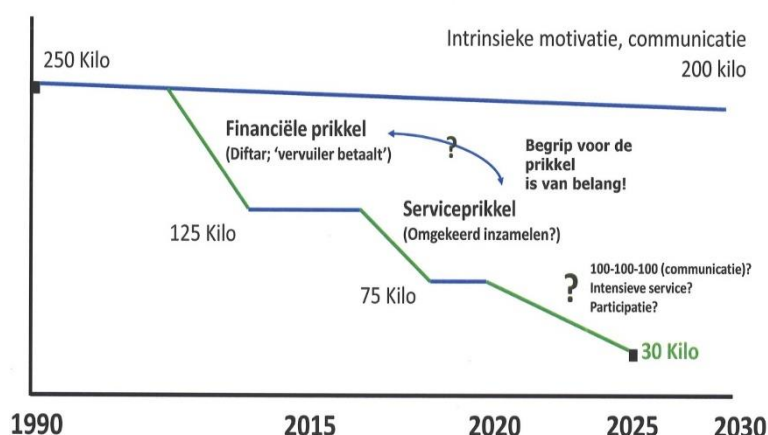
Maar wat betekenen deze uitkomsten voor het nieuw op te stellen beleid?

De gemeente Roermond wil graag het aantal kilo's restafval per inwoner fors laten dalen de komende jaren.

Ervaringen in andere gemeenten laten zien dat het overstappen naar diftar daartoe een belangrijke eerste stap is.

Maar is dat gezien het draagvlak in de samenleving en de Roermondse context ook aan te bevelen? Met

andere woorden: welke bouwstenen voor het nieuwe beleid kunnen wij destilleren uit de enquêteresultaten?

1. De enquêteresultaten laten goed zien dat inwoners *tevreden zijn* over het huidige beleid en dit het liefst het wil houden zoals het nu is. Wanneer je als gemeente dus wilt overstappen naar een nieuw systeem om de doelstelling van 100kg restafval te halen, is een belangrijk onderdeel in het nieuwe beleid goede communicatie en uitleg richting de inwoners *waarom* een nieuw systeem / beleid nodig is c.q. *wat dit – voor wie - extra oplevert* en *wat dit vraagt* van inwoners. Belangrijk aandachtspunt daarbij is: voelen bewoners de gemeentelijke doelstelling ook als hun doelstelling? Het wegnemen van een aantal ‘hardnekkige’ misvattingen (komt toch weer op één hoop; kan niet eens verwerkt worden enz.) is daarbij speerpunt. Een ander belangrijke vraag die speelt is welk soort afval bij welke stroom hoort .. dit speelt met name t.a.v. plastic.
2. Als we kijken naar de verschillende afvalstromen dan blijkt dat inwoners GFT het minst goed scheiden. Dit past ook bij het beeld van uitgevoerde sorteeraanalyses, waaruit blijkt dat van de 220 kg restafval een groot deel (82 kg) GFT is. Hiermee is GFT de grootste afvalstroom die niet in de restafvalbak thuishoort. Voor een deel is dit ook te verklaren omdat veel inwoners een duobak hebben, waarbij het GFT vak naast het vak van het restafval zit. Vanuit het perspectief van het vragen van ander gedrag van bewoners, is het scheiden van gft dus een speerpunt. In lijn hiermee kan eraan gedacht worden dit vraagstuk als eerste op te pakken.

3. Voor het bij elkaar voegen van de stromen plastic, blik en drankkartons bestaat voldoende draagvlak. Vanuit de geconstateerde onduidelijkheid over wat bij welke stroom hoort, is het aan te bevelen extra aandacht te besteden aan de communicatie over deze stap.
4. Vanuit een wijkperspectief blijkt dat gedrag en meningen niet zo heel erg verschillen. Veel meer wordt dit veroorzaakt door zaken als: ‘ophaalsysteem’, ‘ruimte in en om de woning’, ‘opleidingsniveau’ en ‘leeftijd’. Vanuit een mix van deze factoren scoren bewoners van ‘centrum’ wat lager en van ‘Swalmen’ wat hoger. Op basis hiervan kan de gemeente beslissen het eerst aan de slag te gaan met de makkelijkst te motiveren doelgroep: ouderen en hoger opgeleiden.
5. De resultaten laten bij verschillende vragen ook een duidelijk verschil zien tussen verschillende doelgroepen. Het betreft dan de al bij punt 4 genoemde factoren. Vanuit dit perspectief bezien vergen lager opgeleiden, jongeren en bewoners met het systeem ‘afvallemmer’ en ‘ondergronds’ extra aandacht vanuit de gemeente. Hierbij valt te denken aan meer informeren (op manieren die bij deze doelgroep past: visueel, in Jip en Janneke taal en sprekend over heel concrete, in het dagelijks leven geplaatste zaken), tegemoetkomen aan praktische punten die beter afval scheiden hinderen en aan het in sterke mate ontzorgen.

6. Een belangrijke vraag voor de gemeente Roermond is via welke 'systeemwijziging' en beleidsaanpassingen zij de 100 kg doelstelling uiteindelijk kunnen halen. Als we kijken naar het draagvlak voor de verschillende beleidsopties (waaronder dus ook DIFTAR in de vorm van betalen per keer of in een lichtere vorm: minder frequent ophalen) dan adviseren wij de gemeente Roermond op basis van hiervan te kiezen voor een *gefaseerde aanpak*, met zoals aangegeven een speerpunt richting communicatie en gft en een uitsplitsing naar doelgroep (enerzijds de nu al gemotiveerde subgroep en anderzijds de juist lastigste groep). Inwoners zitten nog erg vast aan de huidige situatie. DIFTAR zou een te grote stap kunnen zijn. In de eerste fase kan de gemeente dan voor de verschillende afvalscheidingssystemen de volgende aanpassingen doorvoeren.
- Duobak → eerste stap zetten naar twee bakken i.c.m. minder frequent ophalen (ene week GFT en andere week restafval)
 - Afvalemmer → grotere emmers i.c.m. – hier is een lichte voorkeur voor - minder frequent ophalen
 - Ondergrondse container → voorkeur voor betalen per keer (boven max 1 keer per week storten). Daarbij moet er wel rekening gehouden worden met de juridisch problematische oplossing gezien de rechtszaak in Arnhem m.b.t. privacy afvalpas.

Bijlage 1 De vragenlijst

Bijlage 2 Antwoorden open vragen

Naast gesloten vragen bevatte de enquête ook enkele open vragen. Hier konden bewoners hun mening over zaken toelichten en/of hun wensen kenbaar maken. Het betreft hier dus geen zaken die perse door heel veel respondenten zijn genoemd. Hieruit komen de volgende zaken naar voren:

- Openingstijden milieupark: graag ook op maandag, zaterdag langer open en een keer 's avonds; deze wens komt vooral vanuit bewoners die werken.
- Uitgelegd krijgen wat bij welke afvalstroom hoort (visueel, per afvalsoort antwoord krijgen); speelt vooral bij plastic, ook wel bij gft en blik/ staal.
- Uitgelegd krijgen waarom de systemen in verschillende gemeenten soms zo sterk verschillen; waarom is er geen landelijk systeem ..? Nu heerst er bij best velen een gevoel van willekeur en/of onkunde (als men gemeenten kent waar het beter geregeld is, straalt dit negatief af op de gemeente die het in de ogen van de bewoner 'minder doet' ..)
- In lijn met voorgaand punt: een systeem neerzetten dat in lijn is met de wens van de gemeente en de behoefte van veel bewoners om beter te scheiden (vooral gft en plastic). Concreet:
 - o Men vraagt om een aparte bak voor plastic (op huidige systeem met zakken wordt veel gevoeterd: smerige zooi in de buurt als zakken kapot gaan)
 - o Men vraagt om een 'totaalbak/ multi-kliko': een bak waarin alle 4 de fracties kunnen worden gedaan en deze wekelijks aanbieden
 - o Men zou graag zien dat glas en textiel ook aan huis worden opgehaald; als dat niet kan: op drukke punten – bij winkels - containers neerzetten waar men naast glas - en soms textiel – ook plastic kwijt kan (in ieder geval in de zomer, dan gaan de zakken in huis stinken) → meerdere 'mini-dependances' van het milieupark, dicht bij de bewoners
 - o De frequentie van het ophalen graag omhoog
 - o De ophaaldata duidelijker communiceren (met name ook rond/ na feestdagen)
- Belangrijk punt t.a.v. het *ideale systeem* is dat dit eigenlijk 24/7 zou moeten zijn: dat bewoners hun afval op het moment dat het hen schikt kunnen aanbieden .. dit komt in vrij sterke mate bij het milieupark naar voren, maar ook wel bij plastic (net als glas bij boodschappen doen bij winkels kunnen inleveren ..); is bovendien iets dat men bij deze tijd vindt horen ..
- Een groot deel zou toch graag op papier informatie krijgen (graag in de vorm van een *poster* die men op kan hangen)